

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

İMGESSEL RESİM DERSİ

11 ve 12. Sınıflar Öğretim Programı

2022

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI 3

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	3
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
1.2.1. Değerlerimiz	4
1.2.2. Yetkinlikler	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6

2. İMGESEL RESİM DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI..... 7

2.1. İMGESEL RESİM DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	7
2.2. İMGESEL RESİM DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER.....	7
2.3. İMGESEL RESİM DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....	8
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	9

3. İMGESEL RESİM DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI 10

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	10
3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	11
11. SINIF ÜNİTE KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	11
12. SINIF ÜNİTE KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	12

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgi üretebilen ve bu bilgiyi hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bir bireyi tanımlamaktadır. Öğretim programları; bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek şekilde salt bilgi aktarmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanım ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu kazanım ve açıklamalar ile öğrenme çıktıları ilgili disiplinin yetkin, güncel ve geçerli olduğunu; eğitim öğretim sürecinin hayatla doğrudan ilişkili şekilde tasarlandığını gösterir niteliktedir. Bu kazanımlar ve bu kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamalar; sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çerçevesinde bütünlüştürmüş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüştürmüş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar, öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışlar arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktarılabilecek öz mirasımızdır.

Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eyleme dayalı becerilerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori ve pratik bütünlüğünü sağlayan asli parçamızı oluşturmaktadır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde bulunmakta, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlara bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarıya odaklanan, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma işlevini eğitim programlarını da kapsayan eğitim ortamıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu anlayışla değerlerimiz öğretim programlarında ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ, sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve bunları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme, yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmadır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları bireyin yeterlilik seviyesi, sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak farklı diller arasında değişiklik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermektedir. Bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân sağlayacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiyle, demokratik ve aktif katılım kararlılığıyla medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil, işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında da desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Her birey birbirinden farklı kişisel özelliklere sahiptir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insan doğasına tersdir. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarında değil, eğitim uygulayıcılarında ve öğretmenlerde. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, bu çalışmalarda kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencilerin akademik gelişimi tek bir yöntem veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programları geliştirilirken insanın çok yönlü gelişim özelliklerine dair bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi gözeten bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insanın gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında bireylerin yaş dönemlerine dair gelişim özellikleri gözetilerek destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürer fakat tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evrelerin başlangıç ve bitişleri de homojen değildir. Programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de derslerin sınıf düzeyinde dağılımı ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, onun gelişiminde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu evreler gelişim açısından riskli ve kritiktir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencilerin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

2. İMGESEL RESİM DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

İmgesel resim; nesne, figür ve mekânların belirlenen temalara uygun bir şekilde hafızada oluşan yansımalarının yaratıcılıkla desteklenmesi sonucunda ortaya çıkan sanatsal çalışmalardır. Bu sanatsal çalışmaların ortaya çıkış sürecinde Desen dersinde edinilen temel beceriler önemli bir yere sahiptir. İmgesel bir resmin ortaya çıkarılmasında estetik kaygılar ve sanatsal düzenleme ilkelerinin yanı sıra özgün olma kaygısı da güdülmelidir. İmgesel Resim Dersi Öğretim Programı'yla bellekte oluşan öğelerin sanat ürünlerine yansıtılarak özgün çalışmalar üretilmesi ve hafızaya dayalı sanat ürünleri oluşturulması amaçlanmaktadır.

Bellekteki öğeleri gerçeği yansıtma kaygısıyla tasarım çalışmalarına aktarabilmek için gözlemcinin bakış açısı denilen Öklid Geometrisi'ne dayalı perspektif kuralları uygulanır. Üç boyutlu görünen nesneler, figürler ve mekânlar birbirleriyle ilişkilendirilip özellikle oran ve orantıya dikkat edilerek iki boyutlu yüzey üzerine aktarılır. Perspektif; ışık, gölge ve nihayetinde ulaşılan derinlik algısı sayesinde izleyicide üç boyutluluk hissi oluşturur. Perspektifin abartılı kullanımı ve birtakım yanılsama yöntemlerinin çalışmalarda uygulanmasıyla yeni bakış açıları geliştirilerek farklı türde sanat ürünleri oluşturulması sağlanır.

Öğrencilerin Desen dersinde edindikleri temel beceriler ve hazır bulunuşluk düzeyleri göz önüne bulundurularak yapılandırılan İmgesel Resim Dersi Öğretim Programı'nda, 11. sınıf düzeyinde; imgesel resimde nesne, figür ve mekânlar detaylı olarak ele alınmıştır. Gözlem yoluyla yapılan çalışmaların ardından imgesel tasarım kompozisyonlarının kurgulanması sağlanmalıdır. 12. sınıf düzeyinde ise imgesel resimde mekân ve kompozisyon kurgulama, karakter tasarımı ve tematik tasarım uygulamalarına yer verilmiştir.

2.1. İMGESEL RESİM DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin aşağıda belirtilen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- Planlı ve zamanı verimli kullanarak çalışmaları
- Görsel sanatlarla kendini ifade edebilen bireyler olmaları
- Görsel sanatlar alanında bilinçli bir izleyici olmaları
- İmgesel tasarım çalışmalarına karşı duyarlılık, düşünme, yorumlama ve yaratıcılık becerilerini geliştirmeleri
- İmgesel resim tasarımlarında dikkat çeken genel karakteristik özellikleri kavramaları
- İmgesel resim çalışmalarını tema ve kompozisyon özelliklerine uygun görselleştirmeleri
- İmgesel resme örnek olabilecek tasarım örnekleri hakkında bilgi sahibi olmaları
- Ulusal ve uluslararası sanat etkinlikleriyle toplumunun sosyal, kültürel gelişimine katkıda bulunmaları
- Sosyal çevreden yola çıkılarak yapılan tasarımlar aracılığı ile birlikte düşünme, birlikte hareket etme, sorumluluk ve paylaşma bilinci kazanmaları

2.2. İMGESEL RESİM DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER

İmgesel Resim Dersi Öğretim Programı ile ulaşılması beklenen alana özgü beceriler şunlardır:

- Araştırma
- Gözlem yapma
- Analiz etme
- Problem çözme
- Sentez yapma
- Yaratıcı düşünme
- Kendini keşfetme
- Kendini ifade etme

- İş birliği
- Bireysel çalışma
- Öz güven kazanma
- Eleştirel düşünme
- Estetik duyarlılık
- Görsel kaynakları ve bilişim teknolojilerini kullanma
- Sanatın öge ve ilkelerini kullanma
- Özgün imgesel nesne, mekân ve figür tasarımları yapma
- Görsel okuryazarlık
- Değişim ve sürekliliği algılama
- Türkçeyi doğru ve etkili kullanma

2.3. İMGESEL RESİM DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- İmgesel Resim Dersi Öğretim Programı, öğrenciyi gözlem seviyesinden tasarım oluşturma seviyesine ulaştırmayı hedeflemektedir.
- İmgesel Resim Dersi Öğretim Programı'nın üniteleri özümsemeli, öğrenme-öğretme süreci içerisindeki her ünite ve konunun diğer ünite ve konularla koordineli olarak yürütüldüğü esnek bir planlama yapılmalıdır. Örneğin, 11.2. imgesel resimde insan figürü ünitesinden önce 11.1. imgesel resimde nesne ünitesine dönülerek 11.1.1 temel geometrik formlarla imgesel nesne çizimleri yapar ve 11.1.2 perspektif kurallarını uygulayarak imgesel nesne tasarımları yapar, kazanımlarında yapılan çalışmalar tekrarlanmalıdır. Programda yer alan ünitelerin eksiksiz olarak işlenmesi şartıyla konu içeriklerini örneklediren tasarım çalışmaları yapılabilir.
- İmgesel Resim Dersi Öğretim Programı'ndaki ünitelerde ele alınacak etkinlikler; bilineniden bilinmeyene doğru, birbirini takip eden ve önce öğrenilen bilgiyi de içinde barındırarak ilerleyecek şekilde olmalıdır.
- Program uygulanırken manevi, kültürel ve evrensel değerlerin aktarılmasına dikkat edilmelidir.
- İmgesel resmin önemi vurgulanırken tasarımların temelini oluşturacak nitelikteki örneklerle yer verilmelidir. Bu örnekler üzerinde uygulanacak tümevarım ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı doğrultusunda öğrencilerin konuyu kavramaları sağlanmalıdır.
- Öğretmen; öğrencinin araştırma, gözlem ve uygulama çalışmalarına fırsat vererek kalıcı öğrenmeler sağlamalıdır.
- Programda kullanılacak etkinlikler aktif öğrenme çerçevesinde hazırlanmalıdır. Öğrenciler; ilgileri, ihtiyaçları, beklentileri, yaşadığı çevrenin özellikleri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak hazırlanan etkinliklerde aktif olmalıdır.
- İmgesel tasarım uygulamaları yapılırken programda yer alan kazanımlar göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğrencilerin tasarım becerilerini pekiştirme sürecinde öğrencilere yeteri kadar süre tanınmalı, mevcut kazanım ile ilgili yeterli dönüt alınmadan diğer kazanıma geçilmemelidir.
- Öğretmen, programda yer alan kazanım ve içeriğe bağlı kalmak koşuluyla ödev, proje konusunda içerik zenginleştirmeleri yapabilir.
- İmgesel tasarım uygulamalarında konu ile ilgili örnek görseller, fotoğraf çekerek ya da genel ağ araştırması yaparak temin edilmelidir. Öğrenciler araştırma konusunda teşvik edilmelidir.
- Öğrenme-öğretme etkinliklerinde ve kazanımların pekiştirilmesinde yardımcı olabilecek yerli, yabancı sanatçıların eserleri incelenmelidir.
- Öğrencilerin bulundukları çevreyi, nesneleri, figürleri iyi etüt etmeleri ve görsel hafızalarını güçlendirmeleri amacıyla etkinlikler zenginleştirilmeli; öğrencinin bu etkinliklere verimli bir şekilde katılımı sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin kendi bilgi ve becerilerindeki eksiklikleri fark etmeleri ve bu eksiklikleri giderebilmeleri için bireysel hedefler belirlemeleri sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin eski ve yeni bilgileri arasında bağlantı kurarak bilgiyi özümsemeleri için uygun ortamlar sağlanmalıdır.

- Kazanımların gerçekleşmesinde bireysel farklılıklar ve bireysel öğrenme hızı dikkate alınarak tüm öğrencilerin tam öğrenme modeliyle diğer kazanıma eksiksiz geçmeleri sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin öz ve akran değerlendirme yapmalarına imkân verilerek öğrenme-öğretme sürecindeki eksikliklerini tamamlamalarına yardımcı olunmalıdır. Öğrencinin başarı isteği pekiştirilmelidir.
- Öğrencilerin özellikle çoklu figürlerle yapılması gereken imgesel tasarım konularında, birbirleriyle iş birliği yaparak hareketli ve çoklu figür çizimleri yapmaları sağlanabilir. Öğrenciler, akranları ile etkileşim hâlinde olarak imgesel tasarımlarını zenginleştirecek grup çalışmalarına katılabilirler.
- Programda yer alan kazanımları öğrenciye kazandırmak amacıyla okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanılarak gezi ve gözlem etkinlikleri yapılabilir.
- Ölçme, değerlendirme aşamasında süreç ve ürün değerlendirmesi göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrenci, değerlendirme sürecine aktif olarak katılmalı ve eksiklerini gidermesi yönünde bilinçli hareket etmelidir.
- Öğretmen; öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici, öğrencilere demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici olmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

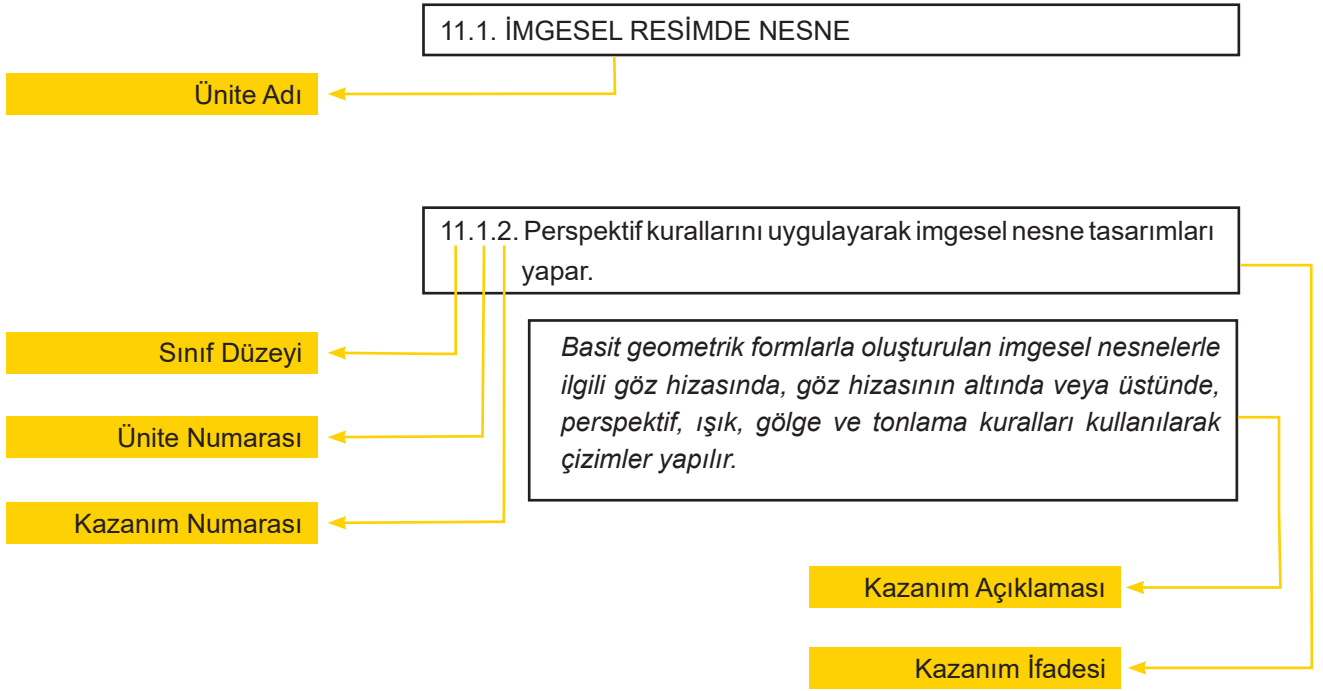
11. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
İMGESEL RESİMDE NESNE	7	33	31
İMGESEL RESİMDE İNSAN FİGÜRÜ	6	21	19
İMGESEL RESİMDE HAYVAN FİGÜRÜ	5	15	14
İMGESEL RESİMDE MEKÂN	8	39	36
TOPLAM	26	108	100

12. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
İMGESEL RESİMDE MEKÂN VE KOMPOZİSYON KURGULAMA	3	35	19
İMGESEL RESİMDE KARAKTER TASARIMI	5	45	25
İMGESEL RESİMDE TEMATİK TASARIM UYGULAMALARI	8	100	56
TOPLAM	16	180	100

3. İMGESEL RESİM DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda 11. sınıf düzeyinde dört, 12. sınıf düzeyinde üç ünite bulunmaktadır. Kazanımlar; sınıf düzeyi, ünite numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanıma ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir. Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Şekil 1. Kazanımların Yapısı

3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11. SINIF ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.1. İMGESEL RESİMDE NESNE

11.1.1. Temel geometrik formlarla imgesel nesne çizimleri yapar.

11.1.2. Perspektif kurallarını uygulayarak imgesel nesne tasarımları yapar.

Basit geometrik formlarla oluşturulan imgesel nesnelerle ilgili göz hizasında, göz hizasının altında veya üstünde, perspektif, ışık, gölge ve tonlama kuralları kullanılarak çizimler yapılır.

11.1.3. Nesnelerin dokusal özelliklerini imgesel olarak çizer.

11.1.4. Nesneleri imgesel olarak dönüştürme çalışmaları yapar.

Bir nesneyi, insana veya hayvana benzetme düşüncesiyle yeni bir nesneye dönüştürme çalışmaları yapılır.

11.1.5. Nesnelerin fiziksel etkenlerle uğradığı deformasyonu yansıtan imgesel çizimler yapar.

11.1.6. Antika niteliğinde eşya, müzik aleti, ulaşım aracı, iş araç-gereci, günlük eşya ve geleceği yansıtan fantastik nesne tasarımları yapar.

11.1.7. Nesnelerin hareket hâlindeki durumlarını yansıtan çizimler yapar.

11.2. İMGESEL RESİMDE İNSAN FİGÜRÜ

11.2.1. Temel proporsiyon oranlarını dikkate alarak imgeselden hızlı figür çizimleri yapar.

Yaş, cinsiyet, en ve boy farklılıklarına göre değişen anatomik oranlar dikkate alınarak hızlı figür çizimleri yapılır.

11.2.2. Bakış açısına göre perspektif görünüşü değişen figürlerin anatomik özelliklerini ifade eden imgesel çizimler yapar.

Rakursi, balıkgözü ve kurbağagözü çizim teknikleri ile imgesel çizimler yapılır.

11.2.3. Figürlerin hareket hâlindeki durumlarını yansıtan çizimler yapar.

11.2.4. İmgesel olarak portre çizimleri yapar.

a) Yetişkin, yaşlı, çocuk, kadın ve erkek figürü portrelerinin anatomik özelliklerini ifade eden imgesel çizimler yapılır.

b) Figürlerin anatomik özelliklerini ve duygu hâllerini yansıtan imgesel çizimler yapılır.

11.2.5. Bellekten karakteristik figür çizimleri yapar.

Figürlerin yaşlarına ve giyim tarzlarına göre karakteristik özelliklerini yansıtan imgesel çizimler yapılır.

11.2.6. Nesne ve figür ilişkisini yansıtan imgesel tasarımlar yapar.

11.3. İMGESEL RESİMDE HAYVAN FİGÜRÜ

11.3.1. Temel geometrik formlarla imgesel hayvan figürü çizimleri yapar.

11.3.2. Hareketli hayvan figürü çizimleri yapar.

11.3.3. Yaşam alanlarına göre hayvan figürlerini imgesel olarak çizer.

11.3.4. Bellekten karakteristik hayvan figürü çizimleri yapar.

11.3.5. Hayvan figürlerini insan ve nesnelerle ilişkilendirerek fantastik karakter çizimleri yapar.

11.4. İMGESEL RESİMDE MEKÂN

11.4.1. Perspektif kurallarına göre imgesel mekân tasarımları yapar.

11.4.2. İmgesel olarak iç, dış ve yarı açık mekân tasarımları yapar.

11.4.3. Coğrafi özellikleri, kültürel ve mimari üslup farklılıklarını yansıtan mekân tasarımları yapar.

- 11.4.4. Mimari özellikleri kullanım amacına göre farklılık gösteren mekânların imgesel çizimlerini yapar.
- 11.4.5. Mekânlarda doğal olaylara ve insan faktörüne bağlı olarak görülen fiziksel değişimleri yansıtan imgesel çizimler yapar.
- 11.4.6. Farklı mekânlarda yer alan nesnelerin perspektif kurallarına göre imgesel çizimlerini yapar.
- 11.4.7. Hayal ettiği farklı mekânlarda bakış açılarını ve perspektif kurallarını göz önünde bulundurarak çoklu figür çizimleri yapar.
- 11.4.8. Hayal ettiği figürleri zaman, mekân ve olay öğeleriyle ilişkilendirerek imgesel çizimler yapar.

12. SINIF ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.1. İMGESEL RESİMDE MEKÂN VE KOMPOZİSYON KURGULAMA

- 12.1.1. Perspektif çeşitlerine göre imgesel mekân tasarımları yapar.
- 12.1.2. Kompozisyon çeşitlerine göre imgesel mekân eskizleri yapar.
- 12.1.3. Nesne, mekân ve figür ilişkisini yansıtan kompozisyon taslakları yapar.

12.2. İMGESEL RESİMDE KARAKTER TASARIMI

- 12.2.1. İmgesel resimde figürlerin fiziki özelliklerini yansıtan karakter tasarımları yapar.
- 12.2.2. İmgesel resimde figürlerin duygu hâllerini yansıtan karakter tasarımları yapar.
- 12.2.3. İmgesel resimde tamamlama çalışmaları ile karakter tasarımları yapar.
- 12.2.4. İmgesel resimde dönüştürme çalışmaları ile karakter tasarımları yapar.
- 12.2.5. İmgesel resimde yorumlama çalışmaları ile karakter tasarımları yapar.

12.3. İMGESEL RESİMDE TEMATİK TASARIM UYGULAMALARI

- 12.3.1. Günlük yaşam konularını içeren imgesel tasarımlar yapar.
- 12.3.2. Farklı zaman dilimlerinde yaşanan olayları konu alan imgesel tasarımlar yapar.
Mekân, nesne ve figürlerin farklı zaman dilimlerine göre değişen nitelikleri göz önünde bulundurularak imgesel tasarımlar yapılır.
- 12.3.3. Atatürk'ü ve Kurtuluş Savaşı'nı konu alan imgesel tasarımlar yapar.
- 12.3.4. Aksiyon içeren konularla ilgili imgesel tasarımlar yapar.
Figürler, nesneler sıra dışı ve hareketli konularla ilişkilendirilip bir mekân içinde kurgulanarak imgesel tasarımlar yapılır.
- 12.3.5. Sanatla ilgili temaları içeren imgesel tasarımlar yapar.
- 12.3.6. Soyut kavramları konu alan imgesel tasarımlar yapar.
- 12.3.7. Mizahi konularla ilgili imgesel tasarımlar yapar.
- 12.3.8. Fantastik konularla ilgili imgesel tasarımlar yapar.